

SOP-Goldning

SOP-Goldning beskriver de arbejdsgange, der sikrer en god afgoldning af dine køer.

Blandt emnerne er:

- Udvælgelse med anvendelse af huld- og kirtelprøver
- Processen omkring afgoldning og den sidste malkning
- Oplysninger der skal indtastes på pc'en
- Pasning og opsyn i goldperioden
- Optrapning af koen

Alle emner er illustreret med tegninger og korte tekster, som du kan redigere ud fra forholdene på din bedrift.

Når du skal tilrette og indkøre SOP på din bedrift, er det en fordel at inddrage en SOP-certificeret kvægrådgiver. Du finder dem på www.leankvaeg.dk. Erfaringerne viser, at et indledende forløb med hjælp af en sagkyndig er helt afgørende for udbyttet af SOP i det lange løb.

I guiden "Kom godt i gang med SOP" (vedlagt) er der nogle tips du kan overveje, inden du går i gang med at tilpasse SOP til dine arbejdsgange.

God fornøjelse med din SOP.

Indhold

1. Goldning - udvælg goldkøer	3
2. Goldning – afgoldning dag 1	6
3. Goldning – afgoldning dag 3.....	8
4. Goldning – pasning i goldperiode	10
5. Goldning – sidste 2 uger.....	12
6. Goldning – huldvurdering.....	13

1. Goldning - udvælg goldkøer

1.1 Vurder køer med henblik på goldning senest _____ (10-14) uger før kælvning

Dansk Kvæg		Malkekvæg		Goldningsliste 8-10 uger		
		Kontrollidato 13-02-09 5 Udskriftsperiode		Udskrevet 18.03.09 15.25 Side 1		
				Kvæg It, Dansk Kvæg 87 40 50 00 9900		
CKR-nr.	Kvie/ Lakt.nr.	Forv kalv.	Gold 10 uger	Gold 8 uger	- Seneste kontrol - Kg.EKM Celler CTV	
01216	5 lak	10.03.09	30.12.08	13.01.09		
01477	2 lak	20.03.09	09.01.09	23.01.09		
01591	1 lak	20.03.09	09.01.09	23.01.09		
01581	1 lak	25.03.09	14.01.09	28.01.09		
01711	Kvie	26.03.09				
01709	Kvie	05.04.09				
01698	Kvie	06.04.09				
01705	Kvie	06.04.09				
01375	4 lak	10.04.09	30.01.09	13.02.09		
01716	Kvie	10.04.09				
01622	1 lak	11.04.09	31.01.09	14.02.09		
01313	4 lak	14.04.09	03.02.09	17.02.09	12,5	585 3
01490	2 lak	14.04.09	03.02.09	17.02.09	20,3	226 3
01623	1 lak	18.04.09	07.02.09	21.02.09	15,5	311 3
01536	2 lak	30.04.09	19.02.09	05.03.09	23,5	61 1
01557	1 lak	01.05.09	20.02.09	06.03.09	16,2	49 1

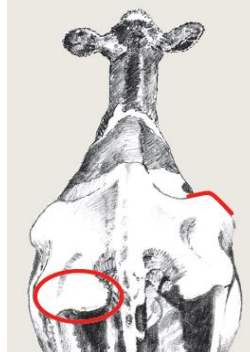
1.2 Gold kørerne på baggrund af kælvningsnummer og/eller huld

Huld > 3,5

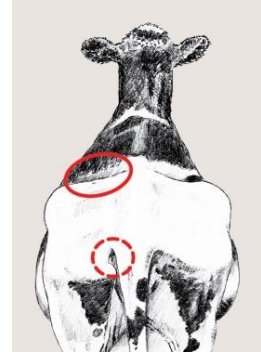
- 1.kalvs ko = _____ (7-8) uger før kælvning
- Øvrige køer = _____ (7) uger før kælvning

Huld < 3,5

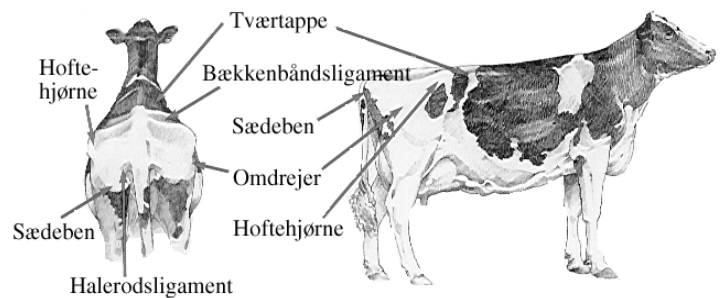
- 1.kalvs ko = _____ (7-8) uger før kælvning
- Øvrige køer = _____ (7) uger før kælvning

Huld 2,75
Hoftehjørne vinklet.
Mere fremtrædende fedtpolstring på sædeben

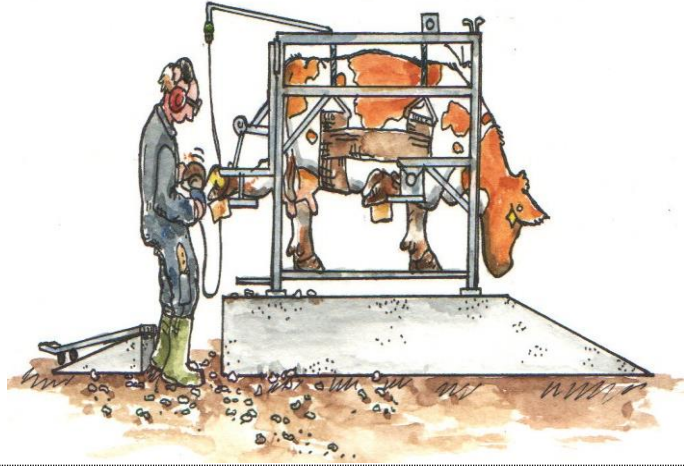

Huld 3,5
Ledbånd mellem hoftehjørne og ryg synlige.
Ledbånd ved halerod knap synlige

Kilde: Elanco. Body condition scoring

1.3 **Klovbeskær 2-3 måneder før forventet goldning**

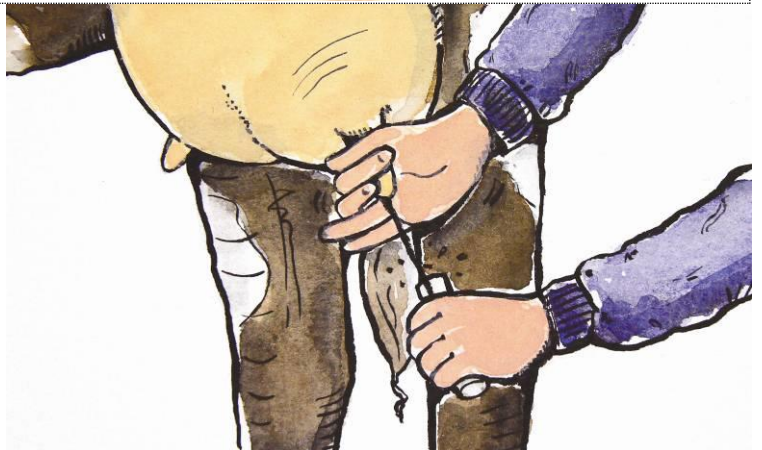

1.4 _____ (dyrlæge/landmand) **udtager mælkeprøver** _____ (ugedag) **fra alle køer med**

- Celletal over _____ (100 tsd)
- CTV over _____ (1)
- CMT over _____ (1)

Anbring prøverne: _____

_____ (i køleskab)

1.5 **Ved sidste kontrol inden goldning udtages PCR prøve fra alle køer med**

- Celletal over _____ (100 tsd)
- CTV over _____ (1)
- CMT over _____ (1)

Sundhedsstatus

Tilmeldt PCR

Tilgængelige bes nr | Staldopdeling | Indlæs | Udlys | Fremkøbsbeslægt | Sundhedsstatus

Prøvetype: Salmonella Dublin

Sygdom | Overvåg enkeltkøer | Overvåg tankkøer | Bøvl. fund | Overvåg slagtebed | KVRI | Journal | ParaTB oversigt | ParaTB tilmeld | PCR tilmeld

Tilføjelse automatisk udpegning af gødkøer til PCR

Periode		Dyrlæge					Konsulent					Apulert	
Fra dato	Til dato	Akt.nr.	Navn	E-mail	Telefon	Mobil	Nr.	Navn	E-mail	Telefon	Mobil	Dato	Alt bruger
04/23/2012												06/01/2012	RIN2425

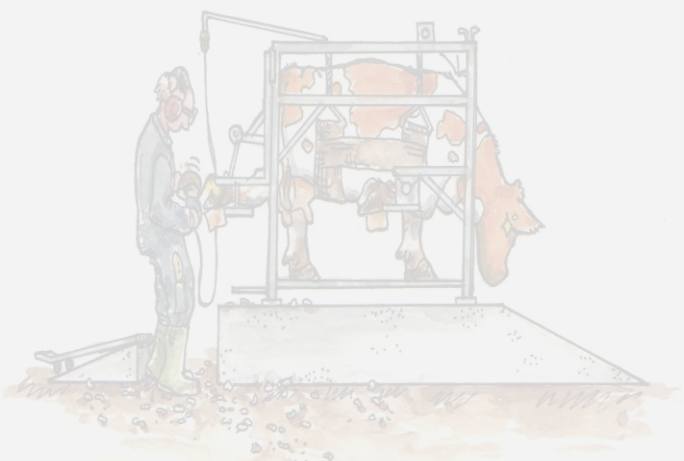

Kriterier (celletal angives i hele tusender, f.eks.: 200 for 200.000)													
Fra dato	Til dato	Celletal forrige ydelsekontrol over	Celletal forrige bes ydelsekontrol over	Celletal ved forrige ydelsekontrol over	Celletal ved forrige bes ydelsekontrol over	Apulert							
04/23/2012			280		300		RIN2425	04/23/2012					

1.6 Reducer kraftfoder i AMS eller foderautomater til _____ (0,5) kg/dag _____ (1) uge før afgoldning

2. Goldning – afgoldning dag 1

2.1	Overblik over afgoldnings procedurer	Tid	Opgave	Ansvarlig
		Mandag kl 06.00	Sidste malkning for kommende goldkøer	Jette (21717717)
		Mandag kl 10.00	Flytninger til afgoldningshold	Peter (21777777)
		Onsdag kl 06.00	Malkning og behandling af køer	Peter (21777777)
		Onsdag 10.00	Flytning til goldkohold	Peter (21777777)
2.2	Koen malkes _____ (mandag morgen)	 <p style="text-align: center;">Vil du vide mere – køb hele SOP'en HER</p>		
2.3	_____ (mandag) flyttes køer, der skal afgoldes, til separationsafdeling			

2.4	<p>Køerne _____</p> <p>(klovbeskæres/klovundersøges) inden de flyttes til afgoldningsholdet</p>	
2.5	<p>Tildel udelukkende halm, vand og _____ (5) kg kofoder pr. ko de første _____ (2) dage</p>	
2.6	<p>Hyppig yverundersøgelse efter afgoldning</p> <p>Tjek yver og kirtler for hævelser og asymmetri _____ (hver morgen/aften)</p> <p>Pattedyp _____ (en til to gange dagligt)</p> <p>Behandl/informerer _____ (fodermester/driftleder) ved tydelig hævelse, ømhed og forandret goldkosekret</p> <p>Undersøg yveret igen i morgen</p>	

Vil du vide mere – køb hele SOP'en [HER](#)

3. Goldning – afgoldning dag 3

3.1	Koen malkes med _____ (onsdag morgen)																																																																																																																							
3.2	Beslut om koen skal gold- behandles jvf. besætnings- diagnosen; 1) dyrkning (dyrlæge) - ved infektion 2) PCR ved resultater < 37 Denne drift behandler for _____ (staf. Aureus) Besætningsdiagnosen viser om alle køer med infektion skal behandles eller kun udvalgte infektioner, eks. Staf aureus	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Dansk Kvæg</th> <th>Malkekvæg</th> <th>PCR - Enkelt dyr</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td></td> <td>Kontrol dato 01.08.13 9</td> <td>Udkrevet 09.08.13 06.35 Side 1</td> </tr> </tbody> </table> <table border="1"> <thead> <tr> <th colspan="14">Enkelt dyrs undersøgelser</th> </tr> <tr> <th>CKR-dyr nr</th> <th>DEK</th> <th>Staf a</th> <th>Staf sp</th> <th>Lac-tam</th> <th>B-str</th> <th>Str d</th> <th>Str u</th> <th>Ent</th> <th>C. Bovis</th> <th>E. Coli</th> <th>Kle</th> <th>S. Mac</th> <th>A. pyo</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>4400</td> <td>733</td> <td>32</td> <td>31</td> <td>37</td> <td>40</td> <td>40</td> <td>40</td> <td>35</td> <td>31</td> <td>30</td> <td>40</td> <td>40</td> <td>37</td> </tr> <tr> <td>15.08.2012</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>5141</td> <td>256</td> <td>40</td> <td>35</td> <td>38</td> <td>40</td> <td>40</td> <td>40</td> <td>40</td> <td>32</td> <td>40</td> <td>40</td> <td>40</td> <td>37</td> </tr> <tr> <td>15.08.2012</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>5261</td> <td>326</td> <td>40</td> <td>33</td> <td>40</td> <td>40</td> <td>40</td> <td>39</td> <td>40</td> <td>33</td> <td>39</td> <td>40</td> <td>40</td> <td>40</td> </tr> <tr> <td>15.08.2012</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table> <p>DEK = Dage efter kælvning</p>	Dansk Kvæg	Malkekvæg	PCR - Enkelt dyr		Kontrol dato 01.08.13 9	Udkrevet 09.08.13 06.35 Side 1	Enkelt dyrs undersøgelser														CKR-dyr nr	DEK	Staf a	Staf sp	Lac-tam	B-str	Str d	Str u	Ent	C. Bovis	E. Coli	Kle	S. Mac	A. pyo	4400	733	32	31	37	40	40	40	35	31	30	40	40	37	15.08.2012														5141	256	40	35	38	40	40	40	40	32	40	40	40	37	15.08.2012														5261	326	40	33	40	40	40	39	40	33	39	40	40	40	15.08.2012													
Dansk Kvæg	Malkekvæg	PCR - Enkelt dyr																																																																																																																						
	Kontrol dato 01.08.13 9	Udkrevet 09.08.13 06.35 Side 1																																																																																																																						
Enkelt dyrs undersøgelser																																																																																																																								
CKR-dyr nr	DEK	Staf a	Staf sp	Lac-tam	B-str	Str d	Str u	Ent	C. Bovis	E. Coli	Kle	S. Mac	A. pyo																																																																																																											
4400	733	32	31	37	40	40	40	35	31	30	40	40	37																																																																																																											
15.08.2012																																																																																																																								
5141	256	40	35	38	40	40	40	40	32	40	40	40	37																																																																																																											
15.08.2012																																																																																																																								
5261	326	40	33	40	40	40	39	40	33	39	40	40	40																																																																																																											
15.08.2012																																																																																																																								
3.3	Goldbehandl efter malkning _____ (onsdag morgen) af _____ (dyrlæge/person) med _____ (præparat) Mærk goldbehandlede køer med _____ (2 røde bånd)																																																																																																																							

Vil du vide mere – køb hele SOP'en [HER](#)

3.4	<p>Patteforsegling kører med:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Celletal over _____ (100 tsd) • CTV over _____ (1) • CMT over _____ (1) 	
3.5	<p>Registrer på PC i programmet</p> <p>_____ (Dyreregistrering og managementprogram)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Koens CKR.-nr. • Dato for afgoldning • Slutdato for tilbageholdelse af mælk • Anvendt medicin <p>Ansvaret for</p>	
3.6	<p>Flyt køer til goldkohold</p> <p>_____ (onsdag)</p>	

Vil du vide mere – køb hele SOP'en [HER](#)

4. Goldning – pasning i goldperiode

4.1	<p>Koen sættes på goldkofoder</p> <p>Blandingsopskriften ved _____ (mixervognen) viser antal kg pr. ko.</p>	
4.2	<p>Tildel goldkomineraler _____ (dagligt) _____ (120) g</p> <p>Andet _____</p>	
<p>Vil du vide mere – køb hele SOP'en HER</p>		
4.3	<p>Skrab sengebåse hver _____ (morgen)</p>	
4.4	<p>Strø sengebåse godt hver _____ (dag)</p> <p>Tildel _____ (måleenhed - håndfulde, skovfulde) pr. bås</p>	

4.5 **Yverundersøgelse**

Tjek yver og kirtler for hævelser og asymmetri

_____ (dagligt)

Pattedyp _____

(en til to gange dagligt de første to uger efter goldning)

Behandl/informerer _____

(fodermester/driftleder)

ved tydelig hævelse, ømhed og forandret goldkosekret

Undersøg yveret igen i morgen

Vil du vide mere – køb hele SOP'en [HER](#)

5. Goldning – sidste 2 uger

<p>5.1 Tildel goldkomineral _____ (dagligt) _____ (100) g pr. goldko</p> <p>Tildel andet _____ (dagligt) _____ (200) g pr. goldko</p> <p>Andet _____</p>																																																																																																																																																																																																	
<p>5.2 _____ (1-2) uge før kælvning</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pattedyp yveret _____ (1-2) gange dagligt 																																																																																																																																																																																																	
<p>5.3 Flyt til kælvningsboks _____ (2) dage før forventet kælvningsdag</p>	<p>Vil du vide mere – køb hele SOP'en HER</p> <p>Forventede kælvninger</p> <table border="1"> <tr> <td>CKR-nr</td> <td>16.09.13</td> <td>09.17</td> <td>Side 1</td> </tr> <tr> <td>Kontrol dato</td> <td>29.08.13</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Kontrol nr</td> <td>10</td> <td></td> <td>CHR-afdelingen Tlf.: 70155015</td> </tr> </table> <table border="1"> <thead> <tr> <th>CKRdyrn</th> <th>Kælve dag</th> <th>Status</th> <th>Kg</th> <th>EKM</th> <th>CTV</th> <th>Golddato</th> <th>Præp. kælvning</th> <th>Inseminering/Løbn. Date</th> <th>Tyr</th> <th>Køns- sort</th> <th>ParaTB Inf.gr</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td colspan="12">September 2013</td> </tr> <tr> <td>05492</td> <td>16</td> <td>Ko</td> <td>-</td> <td></td> <td></td> <td>15.07.13</td> <td></td> <td>11.12.12</td> <td>VH</td> <td>Rubak</td> <td></td> </tr> <tr> <td>05419</td> <td>18</td> <td>Ko</td> <td>-</td> <td></td> <td></td> <td>17.07.13</td> <td></td> <td>13.12.12</td> <td>VH</td> <td>Miracle</td> <td></td> </tr> <tr> <td>05029</td> <td>19</td> <td>Ko</td> <td>-</td> <td></td> <td></td> <td>18.07.13</td> <td></td> <td>14.12.12</td> <td>VH</td> <td>Miracle</td> <td></td> </tr> <tr> <td>05063</td> <td>21</td> <td>Ko</td> <td>-</td> <td></td> <td></td> <td>20.07.13</td> <td></td> <td>16.12.12</td> <td>Alta</td> <td>Esquir</td> <td></td> </tr> <tr> <td>05308</td> <td>21</td> <td>Ko</td> <td>-</td> <td></td> <td></td> <td>20.07.13</td> <td></td> <td>16.12.12</td> <td>VH</td> <td>Song</td> <td></td> </tr> <tr> <td>05641</td> <td>24</td> <td>Kvie</td> <td>-</td> <td></td> <td></td> <td>13.08.13</td> <td>13.08.13</td> <td>19.12.12</td> <td>VH</td> <td>Osmus</td> <td></td> </tr> <tr> <td>05739</td> <td>26</td> <td>Kvie</td> <td>-</td> <td></td> <td></td> <td>15.08.13</td> <td>15.08.13</td> <td>21.12.12</td> <td>VH</td> <td>Meno</td> <td></td> </tr> <tr> <td>05841</td> <td>29</td> <td>Kvie</td> <td>-</td> <td></td> <td></td> <td>18.08.13</td> <td>18.08.13</td> <td>19.12.12</td> <td>VH</td> <td>Lumb</td> <td></td> </tr> <tr> <td colspan="12">Oktober 2013</td> </tr> <tr> <td>04649</td> <td>02</td> <td>Ko</td> <td>-</td> <td></td> <td></td> <td>31.07.13</td> <td></td> <td>27.12.12</td> <td>VH</td> <td>Loop</td> <td>1</td> </tr> <tr> <td>04967</td> <td>02</td> <td>Ko</td> <td>-</td> <td></td> <td></td> <td>31.07.13</td> <td></td> <td>27.12.12</td> <td>VJ</td> <td>Atric</td> <td></td> </tr> <tr> <td>05834</td> <td>03</td> <td>Kvie</td> <td>-</td> <td></td> <td></td> <td>22.08.13</td> <td>22.08.13</td> <td>28.12.12</td> <td>VH</td> <td>Osmus</td> <td></td> </tr> <tr> <td>05439</td> <td>06</td> <td>Ko</td> <td>-</td> <td></td> <td></td> <td>04.08.13</td> <td></td> <td>31.12.12</td> <td>VH</td> <td>Lumb</td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	CKR-nr	16.09.13	09.17	Side 1	Kontrol dato	29.08.13			Kontrol nr	10		CHR-afdelingen Tlf.: 70155015	CKRdyrn	Kælve dag	Status	Kg	EKM	CTV	Golddato	Præp. kælvning	Inseminering/Løbn. Date	Tyr	Køns- sort	ParaTB Inf.gr	September 2013												05492	16	Ko	-			15.07.13		11.12.12	VH	Rubak		05419	18	Ko	-			17.07.13		13.12.12	VH	Miracle		05029	19	Ko	-			18.07.13		14.12.12	VH	Miracle		05063	21	Ko	-			20.07.13		16.12.12	Alta	Esquir		05308	21	Ko	-			20.07.13		16.12.12	VH	Song		05641	24	Kvie	-			13.08.13	13.08.13	19.12.12	VH	Osmus		05739	26	Kvie	-			15.08.13	15.08.13	21.12.12	VH	Meno		05841	29	Kvie	-			18.08.13	18.08.13	19.12.12	VH	Lumb		Oktober 2013												04649	02	Ko	-			31.07.13		27.12.12	VH	Loop	1	04967	02	Ko	-			31.07.13		27.12.12	VJ	Atric		05834	03	Kvie	-			22.08.13	22.08.13	28.12.12	VH	Osmus		05439	06	Ko	-			04.08.13		31.12.12	VH	Lumb	
CKR-nr	16.09.13	09.17	Side 1																																																																																																																																																																																														
Kontrol dato	29.08.13																																																																																																																																																																																																
Kontrol nr	10		CHR-afdelingen Tlf.: 70155015																																																																																																																																																																																														
CKRdyrn	Kælve dag	Status	Kg	EKM	CTV	Golddato	Præp. kælvning	Inseminering/Løbn. Date	Tyr	Køns- sort	ParaTB Inf.gr																																																																																																																																																																																						
September 2013																																																																																																																																																																																																	
05492	16	Ko	-			15.07.13		11.12.12	VH	Rubak																																																																																																																																																																																							
05419	18	Ko	-			17.07.13		13.12.12	VH	Miracle																																																																																																																																																																																							
05029	19	Ko	-			18.07.13		14.12.12	VH	Miracle																																																																																																																																																																																							
05063	21	Ko	-			20.07.13		16.12.12	Alta	Esquir																																																																																																																																																																																							
05308	21	Ko	-			20.07.13		16.12.12	VH	Song																																																																																																																																																																																							
05641	24	Kvie	-			13.08.13	13.08.13	19.12.12	VH	Osmus																																																																																																																																																																																							
05739	26	Kvie	-			15.08.13	15.08.13	21.12.12	VH	Meno																																																																																																																																																																																							
05841	29	Kvie	-			18.08.13	18.08.13	19.12.12	VH	Lumb																																																																																																																																																																																							
Oktober 2013																																																																																																																																																																																																	
04649	02	Ko	-			31.07.13		27.12.12	VH	Loop	1																																																																																																																																																																																						
04967	02	Ko	-			31.07.13		27.12.12	VJ	Atric																																																																																																																																																																																							
05834	03	Kvie	-			22.08.13	22.08.13	28.12.12	VH	Osmus																																																																																																																																																																																							
05439	06	Ko	-			04.08.13		31.12.12	VH	Lumb																																																																																																																																																																																							
<p>5.4 Observer for kælvningstegn _____ (dagligt)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uro, spændt yver eller blød/hævet skedeåbning • Uro, afgang af fostervand, tilsynekomst af lemmer <p>Flyt koen til _____ (kælvningsboks) eller kontakt _____ (fodermester)</p>																																																																																																																																																																																																	

6. Goldning – huldvurdering

<p>6.1 Huld < 2,75</p> <p>→ Tynd ko</p> <p>Vinklet sædeben samt linien mellem hoftehjørnerne og sædeben udgør et faldt V.</p>	
<p>6.2 Huld 2,75 – 3,25</p> <p>→ Normal ko</p> <p>Hoftehjørner afrundet</p>	
<p>6.3 Huld > 3,25</p> <p>→ Fed ko</p> <p>Ledbånd mellem hoftehjørner og ryg og ved haleroden er synligt, samt linien mellem hoftehjørnerne og sædeben udgør et fladt U</p>	 <p>Kilde: Elanco. Body condition scoring</p>

Vil du vide mere – køb hele SOP'en [HER](#)

Læs mere om huldvurdering på https://www.landbrugsinfo.dk/Kvaeg/Malkekoer-og-opdraet/Fodring-og-pasning/Sider/Huldvurdering_af_malkekoer.aspx (husk at logge ind)